

İshaklı Hanı, **Sâhib Ata Hanı** veya **Sâhip Ata Hanı**, 1249 (*Hicrî 647*) yılında [Sahip Ata Fahrettin Ali](#)'nin yaptırmış olduğu Afyon Konya yolu üzerinde eski ismi

İshaklı

olan şimdiki

Sultandağı

ilçesinde bulunan bir Kervansaraydır. Anadolu Selçuklu Sultanı II. İzzeddin Keykavus yönetim dönemi zamanında yapılmıştır. 11 - 13. yüzyıllarda Anadolu'da, alışılmadık bir siyasi dönem, ticaret, ve sanat çok hızlı bir şekilde gelişmiştir. Bu kısa ama altın çağ, Haçlı Seferleri ve Moğol istilâları ile zayıflamış, Selçuk Sultanları başkentleri olan Konya'dan bu savaşları yönetmişlerdir.

Mimarî ve yapı tipi

Mimarî o zamanın en ünlü mimarları olan Kөлük bin Abdullah (Arapça: كۆلۈك بىن ابدۇللاھ) ve Kaluyan El-Konevi (Arapça: كالىوان اىل كونهى) tarafından yapılmıştır. Yapı tipi, yazlık denilen avlulu, kışlık denilen kapalı bölümlü, kapalı bölümü avludan küçüktür. Kapalı bölüm iki taraflıdır, ve her taraf beş kubbelidir. Hanın yüzü batıya doğru bakıp, ve yol

kenarında bulunur. Avlunun ortasında yükseltilmiş köşk mescit (*masdschid*) yer almaktadır. Mescit, kare planlı dört kemer ayağı üzerine oturtulmuş ve ibadet mekânı, zeminden yükseltilmiştir, doğu ve batı cephesinde yer alan pencere açıklıkları da silmelerle vurgulanmıştır. Köşk Mescid dış duvara 20 derece eksende, yönü kibleye doğru yapılmıştır. Girişi kibleye bakan tarafın tam öbür yönünde olup, merdivenleri iki taraftadır. Ayrıca avlu'nun tam ortasında bir kuyu bulunur. Kervansarayın kuzeydoğu cephesi, Anakapının yer aldığı 37,70 m uzunluğundaki giriş cephesidir. Önyüzün ortasında bulunan anakapı, 7,30 m genişliktedir. Önyüzde, ikisi köşede olmak üzere dört payanda

[1]

yer almaktadır. Kuzeybatı ve güneydoğuda yer alan kare planlı payandalar 0,90 m duvardan öne doğru gelmektedir. Kare planlı payandalar ile anakapı arasında, çapı 1,88 m olan yarım daire planlı payandalar yer almaktadır. Kuzeybatı yönünden güneydoğu yönüne doğru kare planlı payanda ile yarım daire planlı payanda arası 6,24 m, yarım daire payanda ile portal arası 5,16 m.dir. Ana kapı güneydoğu yönünde ana kapı ile yarım daire planlı payanda arası 5,14 m, yarım daire planlı payanda ile kare planlı köşe payanda arası mesafe 6,11 m'dir. Dış duvarların kalınlığı 1.60 metredir.

Toplam alanı 1800 m², Kapalı bölümü 440 m², ve avlu 1.100 m² büyüklüğündedir. Selçuklu dönemi yapılarından İshaklı Hanı içindeki köşk mescit duvarlarında, Roma ve Bizans dönemlerine ait devşirme malzemenin kullanıldığı görülür.

Kervansarayın bulunduğu bölgenin deprem bölgesi olmasından dolayı, yıpranmaya etki eden diğer bir faktör de depremler olmuştur. Afyon Sultandağı 1. derece deprem bölgesinde bulunmaktadır. 03.02.2002 tarihinde 6,0 şiddetinde yaşanan Sultandağı - Çay depreminde açık bölümde yer alan köşk mescit ağır hasar görmüş, çatı örtüsünde ve döşemede çökme oluşmuş, duvar yüzeylerinde çatlama ve zeminde oturmalar meydana gelmiştir. Barınakta da zeminde oturmalar olduğu, çalışmalar sırasında tespit edilmiştir

Sahip Ata Kervansaraya yapılan rölöve projesi, Eskişehir Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulunun 15.08.2003 tarih ve 2056 sayılı kararı ile onaylanmıştır [2]

Kitabesi

Ana kapı yazıtı: "*Izzeddin al-Dunya zamanında yapıldı, Keyhüsrev oğlu, Alaeddin Keykubad oğlu, onun alçak gönüllü kölesi Ali ibn Husain.*"

Kapalı bölümün kapı yazıtı: Sâhip Ata " *onun alçak gönüllü, günahkar kölesi*"

Notlar

1. [^](#) Payandalar uzun duvarlarda duvarın direncini artırmak için kare, dikdörtgen, daire, çokgen gibi farklı biçimlenmelerde uygulanmış duvarlardır.
2. [^](#) Sahip Ata Kervansarayının rölöve, restitüsyon ve restorasyon projelerinin hazırlanması, Afyon İl Daimi Komisyonunun 18.12.2002 tarih ve 903/903 sayılı kararı ve düzenlenen protokolle Selçuk Üniversitesi Müh. Mim. Fakültesi Döner Sermayesi işletmesine verilmiştir. Projeler, bu çalışmayı gerçekleştiren ekip tarafından yürütülmüş ve tamamlanmıştır. Proje müellifi Prof. Dr. Kerim Çınar'dır.

Kaynakça

- [Uysal, Mehmet, Aydın, Dicle, Çınar, Kerim and Arat, Yavuz.. " Afyon Sultandağı Sahip Ata Kervansarayı ." Turk-Islam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi 2, March 2006, sayfa 77-112](#)
(Türkçe)
- FERİT, M., MESUT, M., (1934), *Selçuk Veziri Sahip Ata ile Oğullarının Hayat ve Eserleri*, Türkiye Matbaası, İstanbul.
- BAYRAM, S. and KARABACAK, A. H. (1981), *Sahib Ata Fahrü'd-din Ali'nin Konya, İmaret ve Sivas Gök Medrese Vakfiyeleri*, Vakıflar Dergisi, (vol.13) sayfa 31-69.

Dış bağlantılar

- [Sahipata Han](#) (İngilizce)
- İshaklı Kervansarayı için uzaydan görüntü siteleri: [Google](#) , [Yahoo](#) , [Microsoft](#)